

МОТИВИ

към проекта на Закон за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода

С настоящия законопроект се цели да бъдат въведени в българското законодателство изискванията на Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ L 327/27 от 5 декември 2008 г.), измененено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 година за изменение на рамкови решения 2002/584/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР и 2008/947/ПВР, с което се укрепват процесуалните права на лицата и се насърчава прилагането на принципа за взаимно признаване на решения, постановени в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес. Големият обем на материята, уредена в рамковото решение, както и възприетата практика при въвеждането на актове на вторичното право на Европейския съюз в областта на сътрудничеството по наказателноправни въпроси изискват създаването на отделен закон.

Следва да се отбележи, че неприлагането на рамковото решение от нашата страна, представлява проблем. От една страна, държавите членки, които вече са го въвели в собственото си законодателство, не могат да се възползват от разпоредбите му в отношенията си с Република България при взаимно признаване на съдебни актове, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода. Поради невъвеждането на акта в националното законодателство на Република България също не може да се ползва от достиженията на правото на Европейския съюз (принципа на взаимното признаване на съдебни актове, постановени в ДЧ на ЕС и директния контакт между съдебните органи), които рамковото решение въвежда в областта на трансфера на осъдени лица.

С настоящия законопроект се установява уредба за трансфер на осъдени лица между държавите членки на ЕС, която ще замени режима, установен с Конвенцията на Съвета на Европа за трансфер на осъдени лица от 1983 г. и Допълнителния протокол към нея от 1997 г. както и Европейската конвенция за международно признаване на присъди от 28 май 1970 г., които понастоящем систематично са отразени понастоящем систематично са отразени в разпоредбите на чл. 453 до чл. 462 и чл. 463 до чл. 470а от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК). Съгласно новата уредба сътрудничеството вече ще се осъществява на принципа на директната комуникация между компетентните органи на държавите членки (без участието на централен орган), а производството по признаване и изпълнение следва да приключи в 90-дневен срок, което значително ще съкрати продължителността му в сравнение с тази на досегашния ред за извършване на трансфер на осъдени лица както и признаване и изпълнение на присъди на чужд съд по НПК.

Законопроектът подробно урежда условията и реда за признаване и изпълнение в Република България на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, постановени в друга държава членка на Европейския съюз.

За компетентен орган по признаване и изпълнение на чужди съдебни актове законопроектът определя окръжния съд по местоживеенето на лицето, на което е

наложено наказанието или мярката. Ако местоживеенето на лицето в страната е неизвестно или то не живее в страната, компетентен да признае акта е Софийският градски съд.

Условие за изпращане на съдебен акт за изпълнение в Република България е деянието, за което той се отнася, да съставлява престъпление и по българското законодателство. Двойна наказуемост не се изисква, когато присъдата или мярката са постановени по повод на престъпленията тероризъм, участие в организирана престъпна група, корупция, трафик на хора, измама, включително и такава, която засяга финансовите интереси на ЕС, подправка на парични знаци и др.

Процедурата по признаване на чужди съдебни решения включва възможността (в изрично определени случаи и задължението) за провеждане на консултации с компетентния орган на издаващата държава членка преди изпращането на съдебния акт. Това ще спомогне за получаването на предварителна информация дали изпълняващата държава ще приеме изпращането на съдебния акт и за улесняването на социалната реинтеграция на лицето, която е изведена като основна цел в рамковото решение, съответно в законопроекта. Необходимо е да се посочи, че за разлика от сега действащата уредба е възможно, по преценка на изпълняващия орган, и когато са налице съответните предпоставки, лица чужди граждани да бъдат трансферирани в Република България. В такива случаи издаващият орган е длъжен да проведе предварителна консултация с компетентния орган на изпълняващата държава.

За гарантиране на изпълнението на признатия съдебен акт е предвидена възможността за временно задържане на лицето при условията и реда на НПК.

Предвижда се в 7-дневен срок от получаване на съдебното решение съдът да образува дело и да насрочи открито съдебно заседание за неговото разглеждане с призоваване на лицето и неговия защитник. Призоваването на лицето дава възможност то да изрази своето становище по отношение на трансфера. Това становище задължително следва да бъде взето предвид от съда при постановяване на решението, особено с оглед на неговата социална реинтеграция. Съдът разглежда делото в състав от трима съдии с участието на прокурор. Неявяването на лицето, когато е редовно призовано, не е пречка за разглеждане на делото.

В съответствие с изискванията на Рамковото решение на съда се предоставя възможност да адаптира наказанието, наложено от издаващата държава членка, като го приспособи към най-близкото по вид и характер наказание, предвидено за подобни деяния по българското законодателство. Наказание „лишаване от свобода“ или мярка, включваща лишаване от свобода, не могат да бъдат заменени с глоба или друга форма на парична санкция.

В законопроекта са регламентирани възможността за обжалване на решението за признаване, сроковете на производството и последиците от признаването на съдебното решение на друга държава членка. Предвидена е разпоредба за прекратяване на изпълнението при оттегляне на удостоверението или друг случай, в резултат на който наказанието престава да подлежи на изпълнение, вкл. при постановяване на амнистия или помилване.

Законопроектът съдържа детайлна уредба на правилата за изпращане на български съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за признаване и изпълнение в друга държава членка. Компетентен орган в този случай е съдът, който ги е постановил като първа инстанция. Изпращането на съдебния акт може да стане служебно, по искане на прокурора или на лицето, което е осъдено или на което е наложена мярка, включваща лишаване от свобода. В случаите, когато инициативата за изпращане на съдебния акт не произлиза от лицето,

се изисква към материалите да бъде приложено и неговото писмено съгласие. В определени хипотези, посочени в законопроекта, такова съгласие не е необходимо.

В глава четвърта на законопроекта се предлага опростена процедура за трансфер на осъдени лица. Предвижда се предаването на лицето да се осъществява на предварително уговорена дата между двете държави членки, но не по-късно от 30 дни от постановяване на окончателното решение. Ако в този срок възникнат непредвидени обстоятелства, предаването се осъществява веднага след отпадането им, като се уговаря нова дата, на която да се осъществи предаването, като в този случай предаването се извършва в срок от 10 дни. Регламентирани са и случаите за предаване на основание Европейска заповед за арест и транзит през територията на Република България на лице, което подлежи на трансфер в изпълняваща държава членка.